

Katechetický **VĚSTNÍK**

č. 9 Školní rok 2003/04 – květen

NA AKTUÁLNÍ TÉMA

V poslední době se odehrálo na poli celostátní katecheze – nebo spíše na jejím úředním úhoru – několik procesů.

V současnosti se v parlamentu projednává nový zákon o pedagogických pracovnících. V jednom jeho paragrafu se píše, že učitel náboženství získává kvalifikaci vysokoškolským magisterským vzděláním teologického směru (návrh celého zákona je na <http://katechet.cirkev.cz>). Vzhledem k tomu, že učitelé jiných předmětů mají u své kvalifikace v návrhu širší možnosti, pokouší se ČBK dosáhnout toho, aby se i ten „náš“ paragraf mohl rozšířit. Požadavek magisterského vzdělání se změnit sice nedá, ale aspoň by stát mohl uznat i další vysokoškolská vzdělání a možnost doplnit si odpovídající pedagogické a teologické (tedy katechetické) studium. Hrozí zánik katechetům a učitelům středoškolákům? To doufáme, že ne, ale asi už to nebude, zejména před státem, ta „pravá kvalifikace“.

Další, co rozvířilo vody, je záměr ministerstva školství vypracovat tzv. rámcové programy pro mateřské, základní a střední školy a gymnázia. Každá škola si pak podle nich bude muset vypracovat svůj školský vzdělávací program. K čemu to? Stát prakticky nebude zajímat, jak škola bude učit, ale co má žák (student) na konci studia umět. Školský program může proto provazovat jednotlivé předměty, nechat je prolnout, zdůraznit jedny, ubrat druhé. Svým způsobem tak vlastně zaniknou klasické osnovy a budou nahrazeny vzdělávacím programem. Naší snahou je, aby v rámcovém vzdělávacím programu nechyběla možnost vyučovat i náboženství a školy si je tak mohly bez obav zařadit do svých školských programů. Zatím se ukazuje, že by toto úsilí mohlo být úspěšné.

Přes všechny tyto (a jiné) problémy přeji pěkný májový měsíc, a zejména všem katechetkám a učitelkám – maminkám pěknou druhou květnovou neděli!

P. Jiří Kaňa, ředitel Katechetické sekce ČBK



VZDĚLÁVÁME SE

Já jsem chléb života (Jan 6,35)

Chléb a víno jsou souhrnným pojmem a reprezentantem toho, co potřebujeme nezbytně ke svému životu. Chléb zastupuje vše, po čem hladovíme, co nás sytí a díky čemu žijeme. Toto zobecnění stojí již na začátku Starého zákona, kde čteme, že Bůh řekl Adamovi: „V potu své tváře budeš jíst chléb“ (Gn 3,19). Chléb ale není jen nějakým produktem přírody, který stačí utrhnout, posbírat

Obsah čísla 9/03-04

Téma: **Ježíš Kristus
– naděje Evropy**

- Vzděláváme se:
Já jsem chléb života
(P. Konzbul)
- Inspirace pro katechezi:
Já jsem chléb života
(H. Baránková)
- Test znalostí:
Ježíš a ženy
- Příběhů není nikdy dost
Pohádka o chlebu
Nepochopitelný zázrak
- Významní světci Evropy
Sv. Leopold
Mariazell
- Pedagogické okénko
Opakování
- Přílohy:**
- Kartičky
pro chytré hlavičky:
Víš, co Ježíš vyprávěl
a učil? (33 – 36)
- Luštěnky a prac. listy:
Já jsem chléb života
Maria – požehnaná mezi
ženami
- Komiks:
Sv. Leopold
- Pro mše s dětmi:
Poznáváme svět

nebo ulovit, ale je výsledkem namáhavé lidské práce. Jeho rozměr je daleko bohatší, není jen obživou, protože je i příležitostí rozdělit se s potřebnými. Židovské předpisy ošetřovaly i zacházení s touto důležitou potravinou. Před pojezením chleba bylo nutno umýt si a osušit ruce a vyslovit zvláštní požehnání; po jídle opět následovala modlitba. S chlebem se nesmělo zacházet neuctivě, a proto si jej mohli lidé pouze podat, nikoli hodit.

Jako každý pokrm, tak i chléb předpokládá shromáždění stolovníků, kteří tvoří společenství u stolu. Jíst s někým pravidelně chléb znamenalo pro orientálního člověka být jeho přítelem. Samotná skutečnost dostatku nebo nedostatku chleba má pro lidi Bible ještě další hlubší význam. Dostatek je znamením Božího požehnání. Ten, koho provází, nebude opuštěn a jeho potomci nebudou žebrať o chléb (srov. Žl 37,25). Druhá skutečnost – nedostatek – je trestem za hříchy.

Chléb měl velký význam rovněž při starozákonních bohoslužbách. Byl součástí oběti přinášené o svátcích týdnů (srov. Lv 23,17). V životě Izraele mají své místo také nekvašené chleby (macesy), které se jedly na velikonoční svátky. Byl to symbol spěšného odchodu Židů z Egypta, kde rychle pekli nevykynuté těsto, protože „byli vyhnáni a nemohli otálet“ (Ex 12,39). Způsob přípravy těchto chlebů byl později přesně stanoven. Zrní mohlo být jen z jednoho z pěti druhů obilovin a po umletí mouka nesměla navlhnout. Také na míchání mouky s vodou se muselo dohlížet, nesměly se přidávat žádné další přísady. Čas, který uplynul mezi uhnětením těsta a vlastním pečením, nesměl přesáhnout 18 minut. I dnes je čistý pšeničný chléb, užívaný při mši svaté (hostie) v západní církvi, vždycky nekvašený, analogicky chlebu, který užívali Židé při velikonoční večeři.

Ježíš si dovolil vzhledem k starozákonním představám o chlebu velmi mnoho. Sám sebe totiž označil za chléb, který dokáže zahnat náš hlad. Říká: „Já jsem chléb života, kdo přichází ke mně, nikdy nebude hladovět, a kdo věří ve mne, nebude nikdy žíznit“ (Jan 6,35). Ježíš přirovnává chléb, se kterým se ztotožňuje, k maně, kterou se živili Židé na poušti. A přestože ji jedli, umírali. V jeho případě je tomu ale jinak. On sám říká: „Já jsem ten chléb živý, který sestoupil z nebe. Kdo jí z tohoto chleba, živ bude navěky“ (Jan 6,51). Chléb a víno nám zprostředkovávají společenství s Kristem. To symbolicky vyjadřuje i to, že chléb vznikne rozemletím a následným spojením velkého množství obilných zrn,

stejně tak víno vzniká z mnoha hroznů.

Při poslední večeři vzal Ježíš chléb, požehnal jej, lámal a dával učedníkům se slovy: „Vezměte, jezte, toto je mé tělo“ (Mt 26,26). Tak se stává v eucharistii chléb znamením a projevem Boží lásky, kterou nám Boží Syn na kříži daroval až do krajnosti. Přijímáme-li v chlebu eucharistie tuto ztělesněnou lásku, víme, že přijímáme samotného Krista, který nám říká: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den“ (Jan 6,54). Věčným životem se zde ale nemyslí pouze věčnost po smrti, nýbrž to, že věčnost Božího království pro příjemce Kristova těla začíná právě nyní. V eucharistickém chlebě se dotýká země nebe a Bůh se spojuje s člověkem.

P. Pavel Konzbul

INSPIRACE PRO KATECHEZI

K tématu: Já jsem chléb života

PRO MLADŠÍ DĚTI

Pomůcky: Miska s obilím zabalená do šátku, velký hnědý šátek, pro každé dítě list tmavě hnědého papíru ve tvaru kruhu, žlutá prstová nebo temperová barva.



Postup: S menšími dětmi je dobré věnovat dostatek času tomu, aby se důkladně seznámily s chlebem i s tím, jak chléb vzniká. Nejde jen o teoretickou znalost, ale o hlubší setkání s touto skutečností, aby pak ve starším věku (kdy se znovu bude mluvit o chlebu, o rozmnožení chleba, o Poslední večeři, o eucharistii i o Ježíšově sebezjevujícím výroku *Jan 6,35*) už měly tuto zkušenost zažitou a bylo možné ji prohloubit. Proto je dobré věnovat tomu více setkání – např. jednou můžeme společně přemýšlet nad obilím, příště pak nad mletím mouky, pak nad kynutím těsta a pečením. Celý cyklus může mít svůj vrchol ve společné „slavnosti chleba“. Cílem dnešní katecheze je myšlenka, že je zapotřebí mnoha zrn, aby mohl vzniknout chléb.

Katecheta přinese dětem v šátku zabalenou ošatku nebo misku se zrním. Ošatku postaví doprostřed mezi děti a po úvodu s ní postupně děti obcházejí. Každé z nich si může sáhnout pod šátek, osahat obsah misky a pošeptat katechetovi do ucha, co asi v misce je. Ošatku pak znovu položíme doprostřed a společně odkryjeme. Každé dítě si z misky vezme zrníčko a pořádně si ho prohlédne. Jakou má vlastně barvu? Voní nějak? Je tvrdé, podaří se do něj zarýt nehet? Je z obou stran stejné? Děti si mohou svá zrníčka porovnat i ve dvojicích.

Katecheta pak dětem rozdává i ostatní zrníčka z ošatky. Je nutné, aby jich nebylo mnoho, aby na každé dítě vyšlo nejvýše pět. Každé dítě pak dostane hnědý list papíru. Zkoušíme si na něj ze zrníček něco vyskládat (nějaký obrazec, např. kolečko, křížek). Ale každý má zrníček jen málo, takže z nich téměř nic znázornit nemůže. Co tedy uděláme? Katecheta se snaží vést děti k tomu, aby si uvědomily, že když dají (třeba ve dvojicích) svá zrníčka dohromady, vytvoří nějaký obrazec snadněji. Postupně pak můžeme skládat jiný obrázek ve čtveřicích. Nakonec prostře katecheta doprostřed místnosti velký hnědý šátek a na něj skládáme společný velký obrazec. Ze zrníček se mele mouka a peče chléb. Zkusíme tedy znázornit bochník chleba. Pokud už děti znají písmena, je možné ze zrníček vyskládat nápis CHLÉB.

Katecheta shrne ústřední myšlenku: Z jednoho zrníčka se nám nedařilo něco vytvořit. Teprve když jich bylo hodně pohromadě, mohl vzniknout náš obrázek. Podobně ani z jednoho zrníčka nemůže vzniknout chléb. Musí být mnoho zrn, aby se společně pomlela a z mouky se upekl chléb. Zrníčka pak vsypeme zpátky do ošatky a uchováme pro další setkání.

Děti si pak mohou vytvořit svou vlastní papírovou ošatku: na list papíru znázorní pot'ukáváním prstem namočeným do barvy spoustu obilných zrn. Nad skutečnou ošatkou i kresbami pak můžeme pronést závěrečnou modlitbu.

PRO STARŠÍ DĚTI

Pomůcky: Košíček s nakrájeným chlebem, balicí papír, uprostřed kterého je jednoduše namalován bochník chleba, pro každé dítě bílý ubrousek.

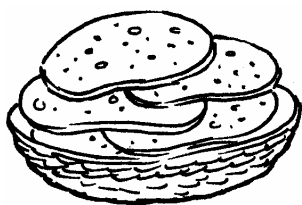
Postup: Pro začátek setkání má katecheta připraven košíček s nakrájenými krajíčky chleba a bílé ubrousky. Děti sedí v kruhu, katecheta jim rozdává ubrousky a ony si je položí na ruce. Pak katecheta vezme první kousek chleba a pomalu, s úctou a určitou obřadností jej položí některému dítěti do dlaní na ubrousek. Dítě nejprve opatrně svůj kousek chleba zabalí do ubrousku, pak vezme z košíčku další kousek chleba a dá ho jinému spolužákovi. Takto se postupně všechny děti

vystřídají a obdarují chlebem. Po rozdání můžeme společně hovořit: Jaké to pro mne bylo dostat chléb? Jaké to bylo někoho obdarovat? Proč jsem dal chléb zrovna tomuto spolužákovi? Co vlastně toto darování chleba mohlo vyjadřovat? Co pro mne znamenalo dostat chléb právě od něj? Co tím chtěl nebo mohl vyjádřit?

Návrhy dětí shrneme a dále rozvineme: Co ještě může vyjadřovat darování chleba? Tyto i předchozí myšlenky zapisujeme na balicí papír kolem obrázku chleba. (Nahoře necháme místo pro pozdější připsání nadpisu.)

Přečteme si *Pohádku o chlebu* (Duha, roč.: 2001/2002, č. 9 – viz rubrika Příběhů není nikdy dost). Přemýšlíme: Čím bylo toto darování chleba zvláštní? Co vyjadřovalo především? Co znamenalo pro obdarované lidi? A co znamenalo pro onu ženu? Co se vlastně dělo, když byla chlebem? – Myšlenky znovu zapisujeme na papír – ty, které se týkají obdarovaných, píšeme kolem obrázku. Ty, které vyjadřují jednání a motivy ženy, píšeme přímo do namalovaného bochníku chleba. Děti pak na papír nebo do sešitu třikrát doplní tutéž nedokončenou větu: *Být chlebem znamená...*

Katecheta mezitím napíše na plakát nadpis – citát *Jan 6,35*. Žáci se po dokončení svých vět znovu shromáždí u plakátu. Přečteme si Ježíšova slova a pak si žáci přečtou své dokončené věty. Která z nich nejvíce platí i o Ježíšovi? Která z nich nejvíce vyjadřuje to, jak on byl chlebem?



Vše shrneme do modlitby. Zapálíme svíci, rozbalíme ubrousky s chlebem a žáci mohou využít svých doplněných vět k modlitbě. *Ježíši, ty mi říkáš, že jsi chléb života. Děkuji ti, že se dáváš úplně... (že ti záleží na tom, abych žil...).*

Na závěr pak své kousky chleba sníme.

Připravila Hana Baránková

K přílohám a liturgickému roku

☑ **Maria – požehnaná mezi ženami.** K luštěnce, která je přílohou tohoto věstníku, můžeme dodat i citace z Písma sv. – pro lepší „identifikaci“ a ověření správnosti jmen uvedených žen hledáním v Písmu. Marta: Jan 11,1-44; Marie Magdaléna: Jan 20,11n; Maria: Lk 1,49; dcera Jairova: Mk 5,22-23.35-43; Alžběta: Lk 1,39-56; prorokyně Anna: Lk 2,36-38.

☑ **Nezapomeňme na maminky.** Druhou květnovou neděli slaví totiž Svátek matek. Malý výrobek od dětí je jistě potěší. Může to být třeba papírová kytička, přání nebo svíce zdobená ornamentem z barevného voskového plátu.

MaŠ

Hledáte nápady?
Zkuste:

www.katecheze.cz

Příležitost
rozdělit se!

VÝZNAMNÍ SVĚTCI EVROPY: SV. LEOPOLD, patron Rakouska

Patronem Rakouska je **sv. Leopold III.**, markrabě rakouský. Narodil se kolem roku 1075 v Garsu. Již ve věku dvaceti let mu byla svěřena vláda země. V boji o investitu, kdy se rozhodovalo o tom, kdo má právo jmenovat a dosazovat biskupy, byl prostředníkem mezi císařem a papežem, a tak v Rakousku zachoval mír. Leopold III. se také mimořádným způsobem zasloužil o církevní život v zemi a založil několik klášterů. Zemřel 15. listopadu 1136. Jeho hrob se nachází v klášterním kostele Klosterneuburg u Vídně. Leopold III. byl svatořečen roku 1485 papežem Inocencem VIII. a roku 1683 byl prohlášen za rakouského zemského patrona. U nás tento světec není příliš znám, i když někde přece jen najdeme jemu zasvěcený kostel – například v Brně (Milosrdní bratři).

- Sv. Leopold je patronem sousedního Rakouska. Víš, co vlastně znamená slovo patron? Znáš naše národní patrony? Kdo je tvým křestním patronem?

JiŠ

Poutní místo Mariazell

V Rakousku ještě chvíli zůstaneme. Nachází se tu totiž jedno z nejslavnějších mariánských poutních míst – Mariazell.

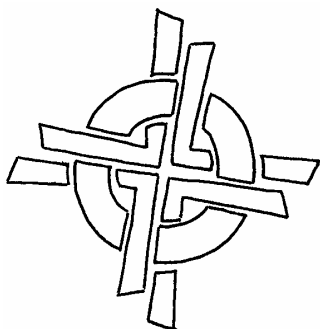
Kroky poutníků směřují do velké baziliky k dřevěné sošce Panny Marie. Tato socha, velká 46 cm, je stará více než 800 let. Pochází pravděpodobně ze Štýrska, kde ji v klášteře Sv. Lambrecht vyřezal zbožný mnich Magnus. Ten krásnými dřevořezbami vyjadřoval svou lásku k Bohu, Panně Marii a k lidem. Když kolem r. 1150 opat Otter z kláštera Sv. Lambrecht rozhodl, že pošle zbožného mnicha Magna do



krajiny kolem dnešního Mariazell, dovolil mu vzít si s sebou sošku Panny Marie, vyrobenou z lipového dřeva. Mnich Magnus měl duchovně pečovat o pastevce, kteří se usadili na rozsáhlých pozemcích kláštera. Se sochou se vydal na cestu. Navečer 21. prosince 1157 byl už blízko cíle. Po dlouhé a obtížné cestě stál náhle v místě, kde průsmyk zavalila skála. Byla už tma a mrzlo. Magnus se obrátil k Panně Marii s prosbou o pomoc. Najednou se skála rozpadla a cesta byla volná. Za nějakou dobu se Magnus zastavil, postavil sochu na pařez a začal tam budovat dřevěnou kapli a pro sebe celu. Cela se německy řekne Zell (čti „cel“), odtud pochází budoucí název poutního místa. V oltáři v bazilice se dodnes uchovává pařez, na který Magnus sochu postavil.

Poutní místo Mariazell se proslavilo mnoha historickými událostmi. Některé jsou dokonce spjaty s naším národem. Kolem roku 1200 žil ve Znojmě na jižní Moravě markrabě moravský Jindřich I. s manželkou Anežkou. Oba byli několik let upoutáni na lůžko a trpěli nevléčitelnou nemocí. Jednou se jim ve snu zjevil kníže sv. Václav a povzbuzoval je, aby prosili o pomoc Matku Boží, že budou vyléčení. Pak ať se vydají do Mariazell poděkovat Panně Marii za uzdravení. Jindřich s Anežkou po svém uzdravení vyhledali v rakouských horách vesnici Mariazell, kde poděkovali před milostnou sochou Panně Marii. Z vděčnosti nechal markrabě na tomto místě postavit velký kamenný kostel.

Do horské vesničky přicházeli poutníci nejen z Rakouska, ale i z ostatních slovanských zemí a tehdejšího Uherska. Mariazell se tak stalo vyhledávaným poutním místem Evropanů. Proto je zde Panna Maria uctívána jako Velká Matka Rakouska, Matka slovanských národů a Panovnice Maďarů. Poutníci urození a bohatí, ale i obyčejní a chudí odevzdávali Panně Marii své starosti a trápení, prosili za uzdravení. Dříve chodili za Pannou Marií pěšky, někdy putovali v procesí celý měsíc. Dnes se poutníci mohou vydat do Mariazell vlakem, autem nebo dokonce letadlem. Z vděčnosti za vítězství v boji s Turky založil uherský král Ludvík známou klenotnici, která ukládá poklady a dary za vyslyšení prosb. Jsou to dary ze stříbra a zlata, ale i dary z těžce uspořené peněz jako projev vděčnosti Panně Marii. Do klenotnice také patří šaty, které lidé ušili Panně Marii a do kterých je soška oblečena po celý rok. Výjimku tvoří dva svátky (21. prosince – den založení kostela, a 8. září – svátek narození Panny Marie), kdy mohou poutníci vidět dřevěnou sochu Panny Marie bez šatů.



Letos ve dnech 22. a 23. 5. 2004 se sejdou poutníci z osmi středoevropských zemí (Bosna a Hercegovina, Česká republika, Slovensko, Slovinsko, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko a Rakousko) na „pouti národů“ v Mariazell v rámci Středoevropských katolických dnů. Budou společně vzývat Pannu Marii, aby se na její přimluvu stali svědky naděje, kterou nám přinesl Ježíš Kristus. Jen on může přivést Evropu ke skutečné jednotě. Časopis Duha vydá k příležitosti této pouti vystřiho-vánku poutního místa Mariazell (toto 17. číslo vyjde 9. května 2004).

Podle časopisu Duha, č. 17, r. 1998/99 zpracovala JiŠ

TEST ZNALOSTÍ: JEŽÍŠ A ŽENY

(pro „znalce“ a pro ty, kdo dovedou hledat v Písmu)



1. Dřív než se Ježíš narodil, setkala se jeho matka se starší ženou, která také čekala dítě. Byla to
 - a) matka Samuelova
 - b) matka Jana Křtitele
 - c) matka Josefova *(Lk 1,39n)*
2. Jedna žena o něm řekla lidem: „Udělejte všechno, co vám řekne.“ Byla to
 - a) Maria, jeho matka
 - b) Anna, dcera Fanuelova z Aserova kmene
 - c) Marie Magdalská *(Jan 2,5)*
3. Vdova z Naimu na Ježíše určitě nikdy nezapomněla, protože Ježíš
 - a) uzdravil jejího malomocného syna
 - b) vzkřísil jejího mrtvého syna
 - c) zachránil jejího manžela *(Lk 7,11-17)*
4. Když byl Ježíš na hostině u farizea Šimona, přišla k němu žena, plakala a mazala mu nohy vzácným olejem. Ježíš
 - a) ji pochválil za to, že je zbožná
 - b) ji pozval ke společnému stolu
 - c) jí odpustil hříchy *(Lk 7,36-50)*
5. Jedna žena se uzdravila, když se dotkla lemu Ježíšových šatů. Ježíš jí řekl:
 - a) Tvá krása tě zachránila.
 - b) Tvá víra tě zachránila.
 - c) Tvá moudrost tě zachránila. *(Mk 5,34)*
6. Ježíš se přátelil s Lazarem a jeho dvěma sestrami – Marií a Martou. Martě jednou řekl asi toto:
 - a) Měla bys být trochu pečlivější!
 - b) Děláš si zbytečné starosti!
 - c) Zadělej tři měřice mouky! *(Lk 10,41)*
7. Ježíš pochválil jednu vdovu u chrámové pokladnice, protože
 - a) darovala nejvíc peněz ze všech lidí
 - b) dávala s radostným srdcem
 - c) dala všechno, co měla *(Lk 21,1-4)*
8. Když se Ježíš setkal se samařskou ženou, řekl jí:
 - a) Čiň pokání a věř evangeliu!
 - b) Dej mi najíst!
 - c) Dej mi napít! *(Jan 4,1-42)*
9. Jedna žena varovala svého manžela: „Nic neměj s tím spravedlivým!“ Byla to žena
 - a) Herodova
 - b) Pilátova
 - c) Kaifášova *(Mt 27,19)*
10. Zmrtýchvstalý Ježíš se ukázal nejdříve ženám, protože
 - a) šly časně ráno ke hrobu pomazat jeho tělo
 - b) muži ke hrobu nešli, chodili po pomlázce
 - c) chtěl, aby se zpráva o zmrtvýchvstání rychleji roznesla *(Lk 24,1-10)*

MaŠ

PŘÍBĚHŮ NENÍ NIKDY DOST

❖ Pohádka o chlebu

V daleké zemi dostala jedna vdova od jakési staré ženy darem zázračný prsten. Bylo to poděkování za to, že ji vdova přivítala ve svém domě a pohostila. Díky tomuto prstenu se mohla žena proměnit ve všechno, co chtěla.

Když v zemi nastala bída, vzpomněla si žena na darovaný prsten. Proměnila se v ptáka a létala na všechny strany, aby našla pro svou rodinu a své sousedy úrodnou půdu. Domů se vrátila se smutkem, protože hladomor postihl už všechny země. Tu se proměnila v ohromný bochník chleba.

Když se její syn vrátil domů, našel bochník chleba a hned pochopil, co se stalo. Nejdříve nechtěl sníst z chleba ani kousek. Ale pak hlad zvítězil. Svému žebrajícímu sousedovi nechtěl nejdříve nic dát, protože spolu měli spory. Ale pak se mu ho zželelo a rozdělil se s ním. Soused od toho okamžiku vypadal jako vyměněný.

Brzy se po vesnici rozneslo, že v domě vdovina syna je ještě něco k jídlu, a přišlo tam mnoho lidí – mladých i starých, chudých a nemocných, zatrpklých i nesmiřitelných. Zdálo se, že z toho chleba vychází nějaká vynikající síla: nezaplnil jen žaludek, ale nastoloval v člověku také radost a důvěru. A co bylo obzvlášť podivné – zdálo se, že ten bochník chleba se nikdy nespoteřebuje, že vydrží až do další sklizně. Nakonec se poslední krajíček kouzelného chleba proměnil opět v ženu, ke které potom všichni chodili, aby jí poděkovali. A společně slavili a radovali se.

Z časopisu Duha, č. 9, r. 2001/02

❖ Nepochopitelný zázrak

K jednomu knězi přišel člověk, který se chtěl posmívat víře, a ptal se: „Jak je to možné, že z chleba a vína se stává tělo a krev Ježíše Krista?“ Kněz odpověděl: „Když už tvé tělo dokáže proměnit potravu, kterou přijímáš, v tělo a krev, proč by Bůh neměl dokázat i jiné?“ Ten člověk se ale nevzdal: „Jakpak může v tak malé hostii být přítomen celý Kristus?“ Kněz mu odpověděl: „Krajina, která před tebou leží, je tak veliká a tvoje oko tak malé, a přece je obraz celé té krajiny v tvém oku. Pročpak nemá být možné, aby v malé podobě chleba byl přítomen celý Kristus?“ Pak mu ten člověk položil ještě třetí otázku: „Jak může tentýž Kristus být současně přítomen ve všech vašich kostelech?“ Tu vzal kněz zrcadlo a nechal ho, aby se do něj podíval. Pak hodil zrcadlo na zem a řekl: „V každém jednotlivém kousku můžeš nyní současně vidět svůj obraz!“

W. Hoffmüller: Krátké příběhy. Signum unitatis, 1991

VYLUŠTILI JSTE SPRÁVNĚ?

☀ **Správné řešení testu: 1b, 2a, 3b, 4c, 5b, 6b, 7c, 8c, 9b, 10a.**

☀ **Já jsem chléb života.** Tajenka: Kdo bude jíst tento chléb, bude žít navěky. Pomocná slova: 1. obilí, 2. eucharistie, 3. vinné révy, 4. kněží, 5. jednu.

☀ **Marie – požehnaná mezi ženami.** Postavy zleva doprava – nahoře: Marta, Maří Magdaléna, Maria; dole: dcera Jairova, Alžběta, prorokyně Anna.

PEDAGOGICKÉ OKÉNKO

Praktické katechetické podněty a rady

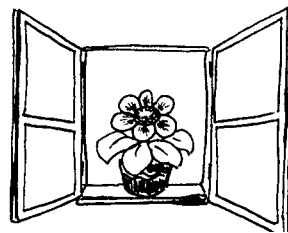
Opakování

„Opakování je matka moudrosti“, praví jedno známé přísloví. Opakování se přímo nabízí, když jsme probrali nějaký větší celek nebo když se blíží prázdniny, ale stejně důležité, ba důležitější, je průběžné opakování „za chodu“, které je přirozeně začleněno do výuky tak, že k nové látce přicházíme pomocí staré. Ten, kdo by prohlašoval, že na opakování nemá čas, podobal by se zahradníkovi, který sází nová semínka, ale nemá čas zalít ta, která zasadil před týdnem.

Výhody opakování „za chodu“ jsou (obecně):

- žáci si více zapamatují;
- šetříme čas, který opakování musíme vyhradit o pololetí nebo na konci roku; ten pak můžeme věnovat více tvůrčí činnosti;
- starší učivo lze využívat při probírání nového;
- žáci vnímají předmět jako jednotný celek, poznávají souvislosti.

Odborníci zjistili, že nejvíce si pamatujeme ze začátku a z konce vyučovací hodiny, proto je vhodné shrnovat učivo právě v těchto chvílích.



Způsobů jak opakovat je velmi mnoho. Snad bychom si je mohli rozdělit na dvě základní kategorie: opakovací metody nudné a zábavné. K nudným bych asi zařadila otázky a odpovědi, kdy bychom „na povel“ vyžadovali přesné definice, slovo od slova, bez hlubšího pochopení. Je jasné, že některé věci je třeba umět nazpaměť, ale i to se dá ověřovat způsobem zábavnějším: kartičky (hledání skrytých kartiček s otázkami, spojování dvojic atd.), práce s obrázky, kvízy, doplňovačky, luštěnky, hledání chybějících slov v textu, poznávání chybně zařazených slov, zašifrované věty, spojování rozstříhaného textu...

Velmi oblíbenými a zábavnými metodami bývají různé hry a soutěže. Při nich musíme dát pozor na to, aby nebyly zaměřeny vždy pouze na znalosti, protože by vyhrávali stále jen žáci inteligentní, slabší jedinci by ztratili motivaci. Je lépe, když nesoutěží jednotlivci, ale skupinky, protože v nich mohou být žáci co do inteligence promícháni. Skupinová práce navíc přispěje k tomu, aby se žáci učili spolupráci, ohledu a toleranci.

Co hrát? Hodně z toho, co je popsáno v nejrůznějších knihách her, které jsou v současnosti k dostání, můžeme při troše fantazie a tvůrčího potenciálu použít či aplikovat na „naše“ témata. Například i obyčejná „tichá pošta“ může být připomínkou, že poselství evangelia máme předávat druhým pokud možno nezkresleně, a k tomu je potřeba dobře vyslovovat i dobře slyšet. Častá dětská hra „zima – teplo – hoří“, kdy hledáme nějakou věc (třeba papírovou ovečku), může být asociací, že Ježíš – dobrý Pastýř, hledá každého. Podle našich potřeb můžeme napodobit známé televizní soutěže jako např. Kufr, A-Z kvíz, Riskuj, O poklad Anežky České (závěrečné hádání „Kdo jsem?“) či Milionáře. Nedávno jsem četla (na již dříve avizovaných stránkách www.katecheze.cz), že „milionáře“ lze hrát i v katolické podobě pod názvem „žebrák“.

Široké pole možností pak nabízí dramatizace, kdy pomocí pantomimy, her na role, simulačních her a scének nejen opakujeme znalosti, ale učíme se i vyjadřovat své pocity, názory a postoje. A to je velmi důležité zvláště proto, že v náboženství – pokud je zároveň katechezí – nám nejde jen o znalosti, ale naším cílem je pomáhat vytvářet vztah k Bohu, a tím i k druhým lidem.

MaŠ

POSLEDNÍ SLOVO MAJÍ DĚTI

☺ „Jak se nazývá neděle před Velikonocemi?“ Děti mlčí. „Napovím vám: začíná na K...“ Malý Toník vykřikne: „Kočičková...“ *Brno-sv. Jakub*

☺ „Chléb náš nejzdejší dej nám hned. A neuveď nás v odpuštění, ale zbav nás od svého.“ *Z písemné práce, Brno-Bystrc*

☺ „Cti den sváteční, abys pomnil.“ *Z písemné práce žáka 3. třídy, Slavonice*



Hledáte barevné
obrázky, příběhy,
nápadů a hry
pro katechezi dětí?

**Objednejte si
časopis Duha.**

Adresa:
Redakce Duhy
Kanovnická 10
370 01 Č.
Budějovice
tel. 386 359 481

e-mail: duha@vol.cz
<http://duha.czweb.org>

© Biskupství brněnské, Katechetické centrum, Petrov 8, 601 43 Brno
tel. 543 235 030, kl. 227 nebo 257, e-mail: kc.brno@biskupstvi.cz
<http://kc.biskupstvi.cz>

Evidenční číslo periodického tisku: MK ČR E 12332.

Redakce: Mgr. Marie Špačková, Jitka Šebková, Mgr. Hana Baránková. Ilustrace: Iva Fukalová.
Jazyková korektura: RNDr. Josef Gerbrich.

S církevním schválením brněnského biskupa Mons. ThLic. Vojtěcha Cikrleho čj. Ep/680/03 z 9. 6. 2003.
Vychází 9 × do roka (během školního roku). Toto číslo bylo dáno do tisku 7. 4. 2004.



*Nemůžete sloužit
Bohu i mamonu.*

Lk 16,1-13

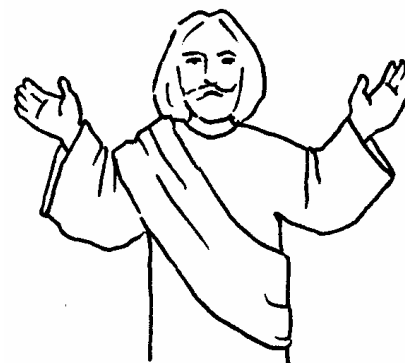
33.

Pán Ježíš apoštolům
vysvětloval,
že žádný služebník nemůže
sloužit dvěma pánům.
Buď bude mít jednoho rád
a druhého bude zanedbávat,
nebo naopak.

Stejně je tomu s láskou
k Bohu a k bohatství.
Člověk má mít jediného pána:
Boha, ne peníze.

*Jakými slovy řekl Ježíš,
že člověk nemůže sloužit
dvěma pánům?*

Lk 16,1-13



*K tomu, kdo se ke mně
přizná před lidmi,
přiznám se i já
před svým Otcem
v nebi.*

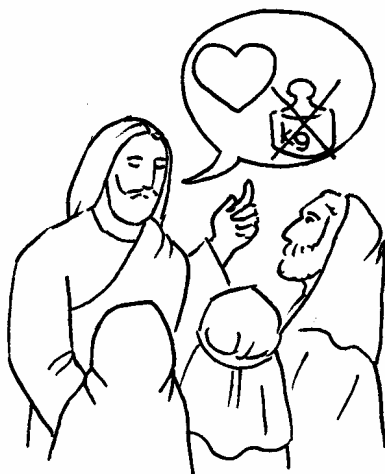
Mt 10,32

34.

Když Pán Ježíš
posílal apoštoly do světa,
povzbuzoval je,
aby byli odvážní
a nedělali si starosti,
co a jak budou mluvit.
Duch Svätý jim pomůže.
Kdo Ježíše nezapře
– svými slovy i životem –
ten nebude litovat.

*Co slíbil Ježíš tomu,
kdo se k němu
přizná před lidmi?
Co to znamená pro nás?*

Mt 10,32



*Mé jho netlačí
a mé břemeno netíží.*

Mt 11,28-30

35.

Ježíš chodil po městech
i vesnicích a kázal.
Často mluvil v různých
obrazech a podobenstvích.
Jednou chtěl lidem říct,
že život podle jeho přikázání
sice není vždycky snadný,
vyžaduje třeba i přemáhání,
ale určitě není
žádným břemenem
nebo chomoutem.
Co totiž člověk dělá z lásky,
to pro něj není těžké.

Doplň větu: „Mé jho netlačí...“

Mt 11,28-30



*Co Bůh spojil,
člověk nerozlučuj.*

Mt 19,3-6

36.

Farizeové
se Ježíše ptali,
zda se smí muž rozvést
se svou ženou.
Ježíš jim připomněl,
co je psáno v Bibli:
muž a žena,
kteří uzavřeli manželství,
jsou už jako jeden člověk,
ne dva.
Bůh si rozvod nepřejí.

*Co řekl Ježíš
o nerozlučitelnosti
manželství?*

Mt 19,3-6

**víš,
CO JEŽÍŠ
VYPRÁVĚL A UČIL**



**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**víš,
CO JEŽÍŠ
VYPRÁVĚL A UČIL**



**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**víš,
CO JEŽÍŠ
VYPRÁVĚL A UČIL**



**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**víš,
CO JEŽÍŠ
VYPRÁVĚL A UČIL**



**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**víš,
CO JEŽÍŠ
VYPRÁVĚL A UČIL**



**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**víš,
CO JEŽÍŠ
VYPRÁVĚL A UČIL**



**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

**víš,
CO JEŽÍŠ
VYPRÁVĚL A UČIL**



**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

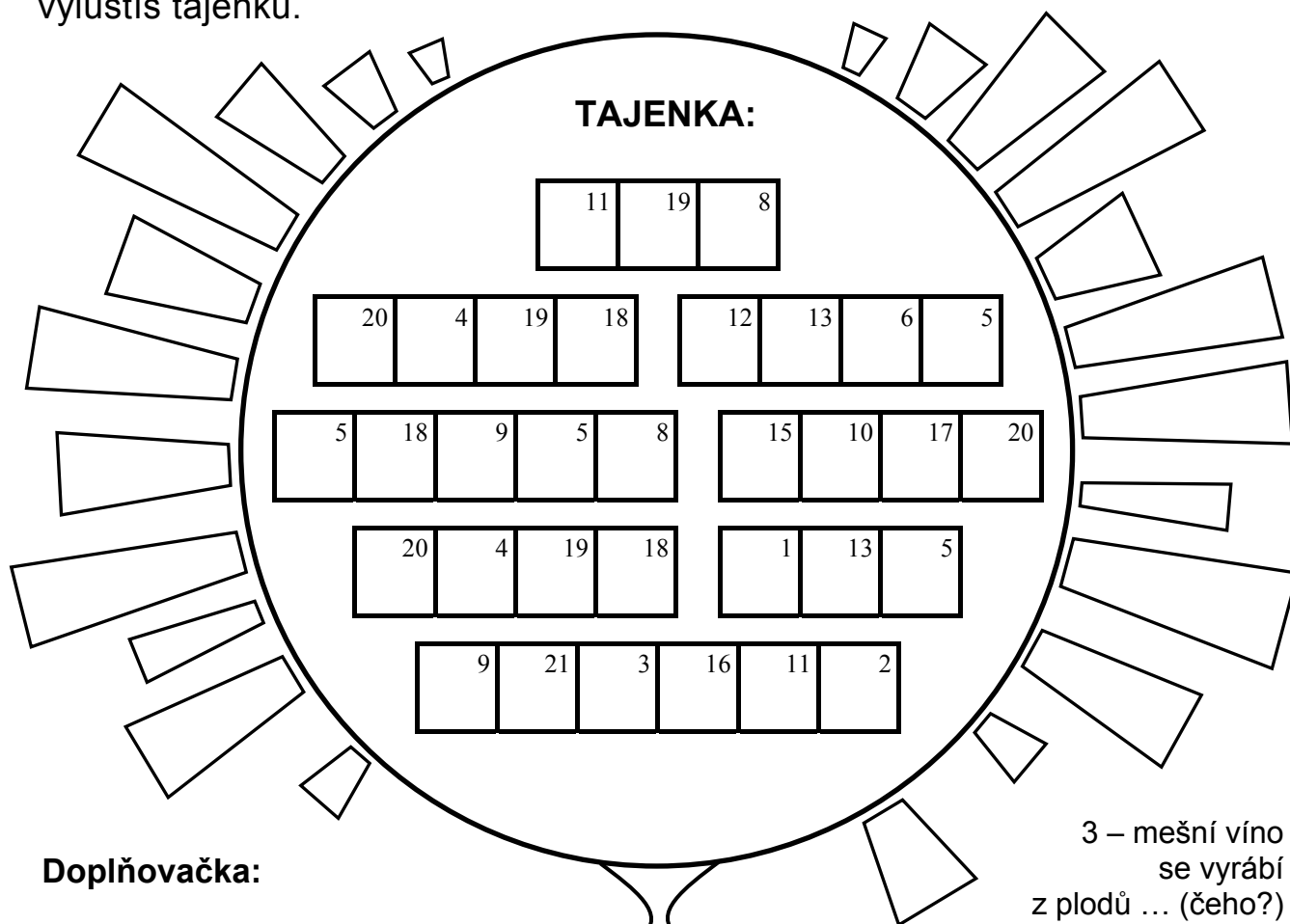
**víš,
CO JEŽÍŠ
VYPRÁVĚL A UČIL**



**KARTIČKY
PRO BYSTRÉ HLAVIČKY**

JÁ JSEM CHLÉB ŽIVOTA

Člověk k životu nutně potřebuje jídlo. Základní potravinou je chléb. Někdy říkáme „chléb“, a myslíme tím všechno důležité. Člověk však potřebuje nejen pokrm pro tělo, ale i pro duši. Proto Pán Ježíš řekl: „Nejen chlebem živ je člověk, ale každým slovem, které vychází z Božích úst“. A sám sebe označil za „chléb života“. Co nám tento „chléb“ přinese? To se dozvíš, když vyluštíš tajenku.



Doplňovačka:

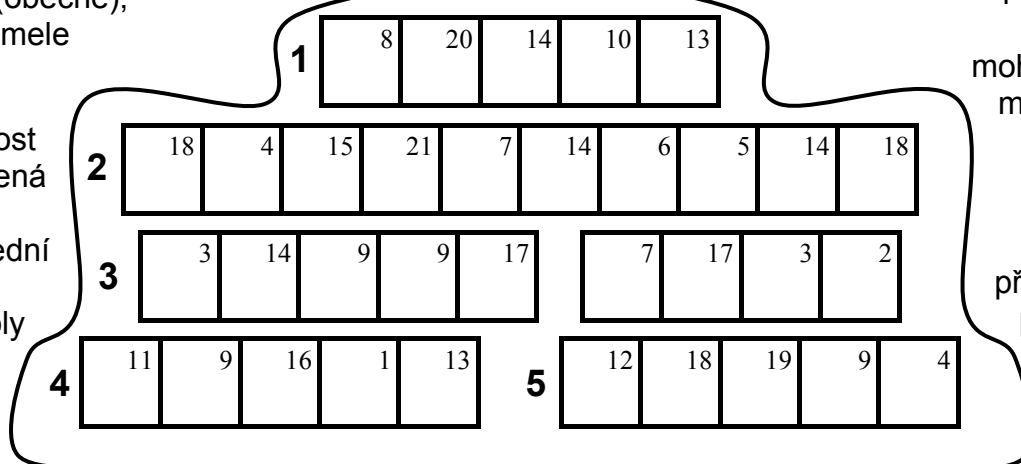
1 – zemědělská plodina (obecně), z níž se mele mouka

2 – svátost ustanovená Ježíšem při Poslední večeři s apoštoly

3 – mešní víno se vyrábí z plodů ... (čeho?)

4 – kteří lidé jako jediní mohou sloužit mši svatou?

5 – kolik hodin je třeba před svatým přijímáním držet půst?



Číslo v tajence jsou písmena ze správně vyluštěné doplňovačky.



MARIA – POŽEHNANÁ MEZI ŽENAMI

Mnoho izraelských žen si přálo stát se matkou slíbeného Mesiáše, ale Bůh si vybral Pannu Marii. Proč? Je to jeho tajemství. Zároveň však víme, že Maria bezmezně věřila Božímu slovu a spoléhala na jeho vedení.

V obrysu každé postavy je charakteristika některé ženy z Nového zákona. Přečti si text a napiš ke každému obrysu jméno ženy, která v textu mluví. Jednou z postav je Panna Maria. Poznáš která?



Já
a moje
sestra Marie
jsme oplakávaly
smrt našeho
bratra Lazara.
Byly jsme úplně
zničené.
Pak přišel
naš přítel Ježíš.
Šel ke hrobu
a bratra
vzkřísil.

Řekl mi prý:
„Dívko vstaň!“
Když jsem
procítla,
uslyšela jsem,
jak říká:
„Dejte jí jíst.“
Mí rodiče
i všichni kolem
byli celí užaslí.
On jim však řekl,
aby o tom nikomu
neříkali.

Měla
jsem ho
ráda, byl
pro mne vším.
Ale pak zemřel.
Chtěla jsem ho
ještě jednou vidět,
a tak jsem šla ke hrobu.
Mrtvé tělo tam ale nebylo.
Chtěla jsem se zeptat
zahradníka,
kam ho položili.
Jenže...

Pamatuji si
na to, jak vešla
do našeho domu
a pozdravila.
Tenkrát jsem poprvé
pocítila, jak se mé
dosud nenarozené dítě
radostně pohnulo
pod mým srdcem.
Společně jsme pak
chválily Boha.
Zůstala u nás
tři měsíce.

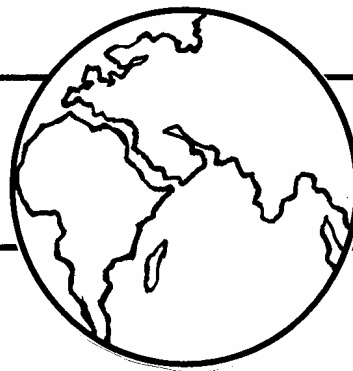
Vyrostla
jsem
v Galileji,
odkud může
těžko vzejít
něco dobrého.
Pán mi přesto
učinil veliké věci.
I když můj život
vůbec nebyl
královský, nazývají
mne královnou.
Rozumím lidem, kteří
jsou nuceni snášet
utrpení a bolest,
protože ani
můj život
nebyl
lehký.

Bylo mi
tenkrát
84 let,
když přišla
ta dvojice
s malým dítětem.
Poznala jsem,
že je to ten
slíbený Mesiáš.
Plná radosti jsem
chválila Boha.
Nevydržela jsem to
a všem lidem
kolem mne jsem
o tom dítěti řekla.

SV. LEOPOLD – PATRON RAKOUSKA

 <p>DÁME MU JMÉNO PO TOBĚ, LEOPOLDE.</p>	 <p>JAKO BUDOUCÍ, PANOVNÍK MUSÍŠ ZÍSKAT DOBRÉ VZDĚLÁNÍ.</p>	 <p>MLADÝ LEOPOLD TO NEBUDE MÍT JEDNODUCHÉ.</p> <p>ZEMĚ JE ROZDĚLENÁ A ZNIČENA VÁLKAMI.</p>	
<p>Leopold III. se narodil roku 1073 v Garsu jako syn Leopolda II., rakouského markraběte z rodu Babenberků.</p>	<p>Když Leopold povyroste, dali ho rodiče na výchovu do proslulého kláštera v Melku. Na jeho výchovu dohlížel sám biskup Altmann z Pasova.</p>	<p>Leopoldovi bylo kolem dvaceti let, když zemřel jeho otec a on po něm převzal vládu nad Rakouskem.</p>	
 <p>KDYŽ ODEJDU, ZRADÍM CÍSAŘE, ALE ZABRÁNÍM TAK VÁLCE!</p>	 <p>SVÉ DĚTI POVEDEME K BOHU A KE SLUŽBĚ DRUHÝM.</p>	 <p>BOŽE, AŽ VLÁDNU KE TVÉ SLÁVĚ A JEDNÁM PRO DOBRO SVÝCH PODDANÝCH.</p>	 <p>NA KTERÉM MÍSTĚ BY BYLO NEJLEPŠÍ VYBUDOVAT KLÁŠTER?</p>
<p>Když se schylovalo ke krvavému boji mezi císařem a jeho synem, opustil Leopold císařské vojsko, a válka nebyla.</p>	<p>Roku 1106 se oženil s Anežkou, dcerou císaře. Měli spolu 17 dětí, dva synové se stali biskupy.</p>	<p>Leopold byl zbožný panovník, vládl spravedlivě a vyhýbal se násilí. Snažil se sjednotit rozdělenou zemi.</p>	<p>Mimořádným způsobem se zasloužil o život církve v zemi. Zakládal kláštery, které se staly středisky umění a vzdělanosti.</p>
 <p>KDE SE VZAL NAJEDNOU TAKOVÝ VICHŘ?</p> <p>POMOOOC! MŮJ ZÁVOJ!</p>	 <p>TO JE ZNAMENÍ! ZÁVOJ JE JAKO NOVÝ. TADY ZAČNU STAVĚT.</p>	 <p>KDYŽ SE DOHODNEME NA PRAVECH PANOVNÍKŮ A DUCHOVNÍCH, VYTVOŘÍME ŘÁD A BUDE MÍR.</p>	
<p>Jedna legenda vypráví, že Leopold žádal Boha o znamení, kde má postavit klášter. Když stáli s Anežkou na balkoně, vítr odvál její závoj neznámo kam.</p>	<p>Za devět let našel Leopold při lovu na keři Anežčin odvanutý závoj. Na tom místě potom vybudoval klášter Klosterneuburg.</p>	<p>Při sporech mezi papežem a císařem o tom, kdo smí jmenovat a dosazovat biskupy (boj o investituru), stál Leopold na straně papeže.</p>	
 <p>JAKO VLÁDCE MUSÍM PODDANÉ OCHRÁNIT.</p>	 <p>CÍSAŘEM BY MĚL BÝT LEOPOLD.</p> <p>JE MOUDRÝ A OBLÍBENÝ.</p> <p>NEMOHU TO PŘIJMOUT, MA' ZEMĚ MĚ POTŘEBUJE.</p>	 <p>TA RÁNA SE NEHOJÍ, VYZKOUŠÍME JINÝ LÉK!</p>	
<p>Stavěl hradby na obranu země. Své sídlo přestěhoval na předměstí Vídně. Zasloužil se tak o její rozkvět.</p>	<p>Leopolda si ostatní panovníci vážili. Při volbě nového císaře ho navrhli mezi kandidáty. Leopold se však císařské koruny vzdal.</p>	<p>Po úrazu na honu r. 1136 Leopold zemřel. Jeho hrob se nachází v klášterním kostele v Klosterneuburgu.</p>	<p>Leopold III. byl r. 1485 svatořečen a r. 1683 se stal patronem Rakouska. Svátek má 15. listopadu.</p>

Podněty ke mši svaté pro rodiče s dětmi, příp. pro katechezi dětí



POZNÁVÁME SVĚT

30. Zimbabwe

Zimbabwe je země, které hrozí neustálé sucho. Přesto hlavní město Harare se nazývá „městem kvetoucích stromů“. Na ulicích jsou skutečně vidět nádherné, rozkvetlé stromy. Většinu obyvatel zde tvoří Mašonové. Jsou známí jako hrnčíři a malíři. Právě tímto uměním se šikovní Mašonové proslavili.

I když se nacházíme v africké zemi, najdeme zde jednu skutečnou archeologickou záhadu. Jedná se o pevnost Velké Zimbabwe. K čemu sloužila? A proč byla vlastně postavena? To se dodnes neví. Pouze zříceniny velkých kamenných staveb svědčí o lidské činnosti. Velká ohrada má obvod 250 metrů. Uvnitř se nachází velká kuželovitá věž, 17 metrů vysoká, která byla postavena bez malty! K čemu byla vytvořena? Ani to se neví. Stojíme skutečně před velkou záhadou, kterou se dodnes nepodařilo úplně rozluštit.

Snad nejznámějším přírodním úkazem v Zimbabwe jsou samozřejmě Viktoriiny vodopády na hranici země. Ty se řítí do hloubky 108 metrů. Řev padajících vod je slyšet až do vzdálenosti 40 kilometrů. Lidé zde nazývají tento div přírody „kouř, který hřmí.“

Dynamika: vodopád

Kněz přinese plakát a někdo z dětí na něj namaluje obrovský vodopád. Kněz vysvětlí: „Bůh nás má tak rád, že můžeme klidně hovořit o vodopádu Boží lásky. Boží láska je skutečně jako vodopád, který neustále proudí ke všem lidem. Stačí jenom k tomuto vodopádu přijít a Boží lásku přijmout. Bůh je štědrý a má nás moc rád. Naším úkolem dnes tedy bude popřemýšlet o tom, jak nám dobrý Bůh projevuje svoji lásku a tyto projevy Boží lásky napíšeme do namalovaného vodopádu.“

31. Jižní Korea

Jižní Korea je převážně hornatá a zalesněná země. Hlavní město Soul má 11 milionů obyvatel. Z toho je téměř polovina křesťanů, kteří jenom v hlavním městě mají postaveno 5 tisíc kostelů. I když téměř polovina obyvatelstva jsou křesťané, lidé zde rádi navštěvují místní šamany. Korejským šamanem je nejčastěji žena, které se říká mundang. Lidé jí přinášejí peníze, jídlo a jiné dary. Mundang jim za to má zajistit požehnání duchů a také se pokouší léčit nemoci a radit při problémech.

Jižní Korea dnes patří k nejvyspělejšími zemím světa. Po Japonsku se tu spouští na vodu nejvíce vyrobených lodí na světě. Korejci také vyrábějí špičkové zboží a moderní technologie jako např. automobily, počítače a další.

Zajímavá je také korejská vlajka. Na ní vidíme symbol „jing“ a „jang“. Znak nahoře vlevo představuje nebe a nahoře vpravo vodu. Dole vlevo je symbol představující oheň a dole vpravo symbol pro zemi.

Dynamika: pověry

Korejci jsou pověřiví lidé, kteří hledají pomoc u mundang. Je možné, aby jim tato žena zajistila zdraví a odpovědi na jejich otázky, týkající se budoucnosti? Jistě že ne! Tyto skutečnosti nejsou v lidských možnostech. Co je tedy pověra a co ne? Abychom si to ujasnili, tak se trochu podíváme na první přikázání Desatera a hříchy proti němu. Kněz jmenuje dětem nedovolené praktiky a zároveň projevy víry. Děti mají s jeho pomocí rozlišit, co je v pořádku a co už ne (např. hádání z karet, třináctka, černá kočka, posvěcená medailka, svěcená voda, věštění z koule, svaté obrázky...).

32. Slovensko

Z daleké Asie se vrátíme zpátky do Evropy a rovnou navštívíme naše sousedy – Slovenskou republiku. Není to tak dávno, co jsme tvořili se Slovenskem jeden stát – Československo. V roce 1993 však došlo k rozdělení země a vznikly dva nové státy. Slovensko je nám nejbližší nejen jako sousední země, ale se Slováky máme také společnou historii a velmi podobný jazyk, takže dodnes si mnozí ani neuvědomují, že už k sobě nepatříme.

Slovensko je menší stát než Česká republika. Má neobyčejně rozmanitou a pestrou přírodu. Jsou zde úrodné nížiny i horské krajiny, které vytvaroval kdysi dávno ledovec. Pohoří Karpat se vine jako oblouk přes celé Slovensko. Nejvyšší částí Karpat jsou Vysoké Tatry, kterým se říká miniaturní Alpy. Dávné ledovce zde vyhloubily ostré skály a kotliny. V jamách se pak vytvořila vysokohorská jezera, kterým se říká plesa. Nejznámějším je Štrbské pleso ve výšce 1355 metrů nad mořem. Nejvyšší horou Vysokých Tater je Gerlachovský štít, který dosahuje výšky 2654 metrů nad mořem. Na třetí největší vrchol Tater, Lomnický štít, se mohou turisté vyvézt lanovkou. V karpatských lesích pak můžeme potkat medvěda, vlka, rysa a další zvířata, která v jiných evropských zemích už vyhynula. Ve vysokých horách se těží dřevo a na loukách se pasou ovce. Příroda je lákavá pro všechny turisty.

Velkým bohatstvím Slovenska jsou minerální prameny. Lidé si odpradáвна všímali, jak vyvěrají na povrch. Když objevili jejich blahodárné účinky, začali budovat lázně. Mezi nejznámější patří Bardejovské Kúpele, Piešťany, Trenčianské Teplice nebo Sliač. Mnohé návštěvníky Slovenska také upoutají krásné jeskyně v krasových oblastech. Jeskynní chodby a síně zdobí nádherné barevné krápníky. Díky jeskyňářům, kteří tyto krásné přírodní památky v podzemí našli, můžeme navštívit např. Demenovské jeskyně nebo Dobšinskou ledovou jeskyni, která je jednou z největších svého druhu v Evropě a byla zapsána do světového přírodního dědictví UNESCO.

Zahraniční návštěvníci oceňují slovenský folklór, festivaly, lidové stavby a zvyky. U starobylých měst jako Spiš, Levoča a Kežmarok nejdeme mohutné hrady, rázovité vesnice s dřevěnými kostelíky a zachované památky lidové architektury. Byla by velká škoda, kdybychom se také nezmínili o hlavním městě Slovenska – Bratislavě. Tímto městem, kde žije necelého půl milionu obyvatel, protéká velká řeka Dunaj a jako dominanta se nad ní tyčí starobylý hrad. Za hlavním městem se nachází velký lesopark, kam se chodí obyvatelé Bratislavy rekreovat.

Ač je Slovensko malým státem, mnozí Slováci se proslavili jako filmoví herci, umělci, nebo vynikli ve vědě a technice. K nejznámějším se řadí například vynálezce padáku pan Banič.

Pokud byste si chtěli dát něco dobrého z tradiční slovenské kuchyně, bude jídlo převážně z brambor, různých druhů ovčího sýra a zelí. Když se kohokoli zeptáte, co je národním jídlem Slováků, odpoví vám, že brynzové halušky.

Dynamika: ovečky

Na horských pastvinách se na salaších chovají ovce. Pastýři, který se o ně stará, se říká bača. Nejvíce pozornosti musí věnovat ovečkám malým, slabým a nemocným. Kdyby se o ně nestaral, mohlo by mu stádo vyhynout. Přišel by nejen o ovce, ale i o vlnu a mléko, které mu ovce dávají. Bača musí také dbát na bezpečnost a chránit ovce před divokými zvířaty, která v horách žijí. Podobně jako bača, i my se můžeme o někoho starat a zajímat. Můžeme pomáhat např. starým lidem, sousedům nebo kamarádovi. Neznamená to však, že budeme opomíjet povinnosti doma.

Děti dostanou obrázek ovečky, na který si napíší, o koho by se chtěli starat, nebo komu už pomáhají. Ovečky si mohou vzít domů, nebo se mohou vybrat do ošatky a nápisy na některých z nich přečíst.

33. Maďarsko

Dalším státem je jižní soused Slovenska – Maďarsko. Rozkládá se na obou stranách toku řeky Dunaj, v Karpatské pánvi. V tomto středoevropském státě žije skoro deset a půl milionu obyvatel. Než bude jako v jiných státech Evropské unie zavede měna euro, platí se zde forinty.

Většinu maďarského území pokrývají úrodné Panonské nížiny, nazývané pusty. Pahorkatiny a hornatiny se nacházejí na severu země a tvoří asi pětinu území. Jsou poblíž hranice se Slovenskem. Nejvyšší horou Maďarska je hora Kékes, měří 1015 metrů v pohoří Mátra. Maďarskému vodstvu dominuje řeka Dunaj a na východě řeka Dráva. Dunaj protéká celým státem a je splavný po celém toku. Někde je šířka řeky až 600 metrů. Maďarsko se může pochlubit největším sladkovodním jezerem ve střední Evropě. Je to Blatenské jezero dlouhé 78 km, známé též jako Balaton. Toto jezero slouží pro cestovní ruch jako význačné rekreační středisko. Také se zde pěstuje rybolov. Na severní hranici s Rakouskem zasahuje svojí menší částí na území Maďarska Neziderské jezero, které patří k významným hnízdištím chráněného vodního ptactva.

Pro maďarské podnebí jsou charakteristická teplá léta a suché zimy, velké teplotní výkyvy a malé množství srážek. Maďarsko je zemědělským státem. Orná půda tvoří více než polovinu z jeho celkové plochy, což je po Dánsku nejvíce v Evropě. Pěstuje se zde hlavně pšenice a kukuřice, k obvyklým plodinám patří také tabák a slunečnice. Maďaři jsou známí pěstováním ovoce a zeleniny, vyhlášená je maďarská vinná réva i samotná výroba vína. Vedle pěstování plodin se Maďaři věnují též chovu vepřů, dobytka a drůbeže. Tradiční chloubou místního obyvatelstva je chov koní a jejich šlechtění.

Hlavním městem Maďarska je Budapešť. Široký proud řeky Dunaj dělí dvoumilionovou metropoli na hornatou část Buda a rovinatou Pest. Vznik názvu hlavního města je velmi zajímavý. Roku 1872 se totiž spojily dvě oddělené osady – Buda (Budín), tradiční sídlo panovníka, a Pest, rušné obchodní středisko – a tak vznikla Budapešť. Ve městě a jeho okolí bydlí kolem jedné pětiny obyvatelstva. Jedním z prvenství, kterým se může Budapešť pyšnit, je nejstarší podzemní dráha v Evropě. Pod pahorky hlavního města se nachází rozsáhlý jeskynní systém. V něm pramení 80 termálních pramenů, které napájí dvanáct lázeňských míst 70 miliony litrů vody denně. Budapešť se tak stala největším lázeňským městem na světě.

Dnes moderní město má i svou bohatou historii; mezi památkami najdeme 2000 let starý římský amfiteátr a 400 let staré římské lázně. K moderním budovám města patří největší budova Parlamentu v Evropě na nábreží Dunaje, která je dlouhá 268 metrů.

Dynamika: slunečnice

Kněz nebo katecheta přinese slunečnici: „V Maďarsku hodně svítí slunce a je teplé počasí, proto se tam daří různým rostlinám. Na mnoha polích se hojně pěstuje slunečnice. Tato rostlina se od rána do večera otáčí za sluncem, nastavuje svůj květ slunečním paprskům. Ze slunce bere sílu, aby mohla růst, aby byla větší, vyšší a v době sklizně přinesla hodně semen. Slunečnice je velmi krásnou květinou. Mnoho malířů inspirovala k nádherným výtvarným dílům. Známy jsou např. obrazy slunečnic od Vincenta van Gogha. Tato květina může být ozdobou jak ve váze, tak v zahradě. Stejně jako se slunečnice otáčí za sluncem, i my máme nasměrovat každý den svůj život k Bohu. U Něho čerpáme sílu, abychom mohli růst a přinášet užitek. A ptáte se, jak se může člověk otáčet za Bohem? No přece tím, že se modlí, dělá radost druhým, dobře pracuje, snaží se poctivě učit, prostě dělá to, co dělat má. Každý večer se můžeme zamyslet, jak se nám to dařilo.“

34. Slovinsko

Dnes se podíváme do Slovinska. Tento stát vznikl roku 1991 rozpadem bývalé Jugoslávie. Na malé rozloze žije kolem dvou milionů obyvatel. Hlavní město se jmenuje Lublaň. Od vyhlášení samostatnosti se Slovinsko významně ekonomicky pozvedlo, takže dnes patří k ekonomicky vyspělým státům. Některé státy mohou Slovinsku závidět. Víte proč? Slovinsko má totiž moře, úrodné nížiny i vysoké hory. Proto se tu můžeme setkat se třemi typy podnebí: na pobřeží je podnebí středomořské, ve vnitrozemí kontinentální a na severu horské.

Slovinskou největší a nejdelší řekou je Sáva, odvádějící vodu do Dunaje. Druhou významnou řekou je Soča na západě Slovinska. Pramení v Julských Alpách a pro svou čistou vodu a překrásné okolí je považována za jednu z nejkrásnějších evropských řek. Na severu země přechází přes Slovinsko z Itálie pás Alp. Více než 200 vrcholů má výšku přes 2000 metrů. Nejvyšším pohořím Slovinska jsou Julské Alpy. Jako jedny z mála pohoří dostaly své jméno již v dávné minulosti. Jsou totiž pojmenovány podle římské osady Forum Iulii, kde vládl rod Juliovců. V Alpách se nachází velký počet jezer ledovcového původu. Největší je Bohinjské jezero. Zajímavostí je Cerkljské jezero, které se naplňuje vodou pouze na podzim a v zimě, protože v létě voda mizí v podzemí. Území Julských Alp je neobyčejně bohaté na rostlinstvo. Ve vysokých polohách roste mnoho velmi odolných rostlin – lomikámen, netřesk, vzácné druhy hořců a protěže. Některé druhy rostlin nenajdeme nikde jinde než na území Julských Alp, např. zvonek Zoissův. Turistika v Julských Alpách je velmi rozvinutá a má bohatou historii. V horách je dostatek horských chat a bivačů, značené cesty vedou na všechny významnější vrcholy. Aby byly chráněny nejen vzácné rostliny, ale i zvířata, byl na území Julských Alp vyhlášen roku 1981 Triglavský národní park. Název nese podle nejvyšší hory Triglav, která měří 2864 metrů.

Dynamika: výbava na cestu

Když se řekne Slovinsko, mnohým se vybaví Julské Alpy. Do vysokých hor se člověk nemůže vydat jen tak. Musí se na cestu připravit a vzít si základní věci, bez nichž se neobejde: pevné boty, svetr, ponožky, pláštěnku, větrovku, pohodlné kalhoty, pokrývku hlavy, dále mapy a baterku. (Děti mohou vyjmenovávat další věci.) Nesmí se zapomenout na dostatečné zásoby jídla a především tekutin, protože v letních měsících jsou zdroje vody v horách vyschlé. Cesta životem taky někdy připomíná cestu do hor. I na ni bychom měli být vyzbrojeni. Děti na plakát, kde je nakreslen obrys batohu, píší, co (kdo) je potřebné na cestu životem (víra, vzdělání, přátelé, vytrvalost apod.).

Připravuje P. Mgr. Petr Havlát

Milé katechetky a katecheté,

školní rok se přehoupnul do své druhé poloviny a pomalu a jistě se blíží ke svému závěru. Květen, a ještě víc červen, bývá obdobím různých výletů nebo poutí. Může být i příležitostí k jednodennímu setkání všech dětí z náboženství – nejen z jedné farnosti, ale i z okolí, třeba z celého děkanátu. Katecheté a kněží na některých místech s tím mají velmi dobré zkušenosti. Vyberou nějaké vhodné místo (třeba poutní), společně připraví program a rozdělí si úkoly. Ředitelé škol jim vycházejí obvykle vstříc tím, že příslušné děti uvolní na daný den z vyučování. Účast na takovém společném dni bývá pro děti celoroční dobrou motivací. Zkuste, a uvidíte.

Požehnanou velikonoční dobu Vám přeji

Marie Špačková, Iva Fukalová a Jitka Šebková

DALŠÍ INFORMACE

- **Formační setkávání katechetů v Brně.** Nejbližší přednáška bude **29. dubna 2004** v 17 hodin na Petrově 2. **Téma: Ježíš Kristus – naplnění Starého zákona.**
Přednášející: **P. ThLic. Stanislav Pacner.** Srdečně zveme!
Výhled: Poslední přednáška v tomto školním roce bude 3. června 2004.
Přednášející: **P. Vladimír Záleský.** Téma: **Katecheze a výchova k modlitbě.**
- V rámci kurzu Katecheta proběhne přednáška jáhna **ing. Jana Zachovala** na téma **pastorace nemocných a seniorů.** Termín: **15. května 2004 – 8,10 až 9,45 hodin.** Místo konání: aula Biskupského gymnázia v Brně. Srdečně jsou zváni i katecheté, kteří v současnosti kurz nenavštěvují. Můžete přivést i zájemce z řad nekatechetů.
- **Pozvánka na pouť rodin s dětmi.** Centrum pro rodinu a sociální péči zve rodiny s dětmi brněnského děkanátu na pouť k Panně Marii na Vranov u Brna. Termín: **sobota 15. května 2003.** Pout' začíná v **15 hodin** mší svatou. Po ní bude následovat další program pro děti.
- **Papežské misijní dílo dětí informuje.** V doznívání oslav 160. výročí založení světové organizace Papežského misijního díla dětí (PMDD) se v České republice chystají dvě velké akce. **První z nich bude návštěva dětí z africké Ugandy.** PMDD přispívá do této země na financování sirotčinců vedených řádovými sestrami, na spolufinancování zvláštní domácí péče pro sirotky s nemocí AIDS a na další projekty. Koncem května přiletí do ČR z Ugandy na 15 dní 23 dětí se 7 dospělými (22. 5. 2004). Navštíví několik míst v Čechách i na Moravě. V Čechách to bude Praha, celorepublikové centrum PMD ve Špindlerově Mlýně, Hostinné, Hradec Králové, ZOO ve Dvoře Králové. Aktivně se zúčastní II. celostátní pouti PMD v Jablonném v Podještědí. Hosté se setkají s některými našimi biskupy, s ministrem zahraničí Cyrilem Svobodou i s veřejností. Pro tu mají připraveno pásmo, které přibližuje dnešní život v Ugandě. Návštěvu doprovází i videoprojekce a putovní výstava asi 20 panelů o Ugandě a Papežském misijním díle z dílny televizního studia Telepace Ostrava.
Na Moravě bude cílem výpravy Olomouc, Ostrava, Rožnov pod Radhoštěm, Kroměříž a Brno. Ve všech místech chystají pro ugandskou návštěvu bohatý program především církevní školy. O celé akci bude průběžně informovat rádio Proglas, podrobné informace, především o veřejných akcích, budou mít k dispozici i kněží.

Druhou velkou akcí PMDD v letošním roce bude podzimní **Misijní kongres dětí** ve Vilémově na Havlíčkovobrodsku. Uskuteční se **2. 10. 2004** od 9 hodin. Cílem pouti je setkání dětí z celé republiky, které jsou zapojeny do akcí PMDD – jako např. do malování pohledů na Vánoce a Velikonoce, do projektů Jeden dárek navíc, Misijní koláč, do členství v modlitebním růžencovém společenství Misijní růžička nebo do členství v Misijním klubku. Zvány jsou samozřejmě i ostatní děti, které se chtějí něco dozvědět o životě dětí v cizích zemích a chtějí prožít den plný her nebo se osobně setkat se 12 dětmi, které se loni zúčastnily 160. výročí založení PMDD ve francouzském Lisieux.

Zajímavost pro katechety: Ve dnech 21. – 24. 3. 2004 se v Lucemburku konal evropský kongres PMDD. Téma setkání bylo: Cesty misijní práce v katechezi. Čtyřicet zástupců z 20 zemí Evropy a Kanady hledalo cesty, jak oslovit dnešní děti v náboženské výchově i mimo ni, jak jim předávat Ježíšovo misijní poslání tak, aby byly schopny je nejen naplnit, ale i předat dál. Setkání bylo bohaté na přínosné přednášky, ale i na osobní kontakty a poznávání situace v různých evropských zemích. Byly předvedeny ukázky aktivit a materiálů pro děti. Za naši republiku se kongresu zúčastnili dva zástupci.

- **Exercicie pro katechety brněnské diecéze** se budou konat v Duchovním centru sv. Františka z Pauly **na Vranově u Brna** v době **od 8.** (začátek v 18 hodin večer) **do 11. srpna 2004** (konec v poledne po obědě).

Ceny za ubytování na Vranově jsou následující: dvoulůžkový pokoj 200 Kč/noc, třílůžkový 150 Kč/noc, čtyřlůžkový 120 Kč/noc a pětílůžkový (je pouze jeden) 100 Kč/noc. Jídlo: 150 Kč na osobu a den. Těm katechetům brněnské diecéze, kteří vyučují náboženství a měli v tomto školním roce kanonickou misi, se pokusíme menší částkou přispět. Každý přihlášený dostane včas (nejpozději začátkem prázdnin) dopis s aktuálními informacemi. – Zájemci, kteří nejsou katechety, se budou moci zúčastnit teprve tehdy, když nebude naplněna kapacita domu. Manželé a manželky katechetek a katechetů jsou vítáni.

✂

ZÁVAZNÁ PŘIHLÁŠKA NA DUCHOVNÍ CVIČENÍ

Přihlašuji se na duchovní cvičení pro katechety, která se uskuteční **na Vranově u Brna** v termínu **od 8. do 11. srpna 2004**. Exerzitátor: **P. Mgr. Petr Šíkula**.

Jméno a příjmení (prosíme čitelně):

Adresa (včetně PSČ):

Telefon, na kterém jsem k zastížení:

Moje e-mailová adresa:

Chci bydlet*

- ☐ ve dvoulůžkovém pokoji
☐ v pokoji pokud možno lůžkovém
☐ kdyby to umožnila kapacita domu, chci bydlet sama/sám, ale netrvám na tom.

Zálohu ve výši 200 Kč*

- ☐ posílám složenkou
☐ přikládám v dopise
☐ předávám osobně

* *Hodící se označte křížkem nebo fajfkou.*

Tuto přihlášku (včetně zálohy) zašlete či jinak dodejte nejpozději do 20. 6. 2004 na adresu: Biskupství brněnské, Katechetické centrum, Petrov 8, 601 43 Brno, tel. 543 235 030, kl. 227, 247 nebo 257. Bez finanční zálohy je přihláška neplatná.